

Cofinancé par
l'Union européenne
Medegefinancierd door
de Europese Unie

RÉGION DE BRUXELLES-CAPITALE
BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

EFRO-programma 2021-2027 in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest: Projectoproep – “de aanleg van warmtenetwerken op locaties van groot collectief belang, in aanbouw of renovatie”

1. Doelstelling van de projectoproep

1.1. Algemene context

Programma 2021 - 2027

Deze projectoproep past in het kader van de specifieke doelstelling (SD) 2.1 van het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling 2021-2027 (EFRO):

“Een groener, veerkrachtiger en koolstofarm Europa op weg naar een koolstofneutrale economie, door het bevorderen van een schone en billijke energietransitie, groene en blauwe investeringen, de circulaire economie, de beperking van en de aanpassing aan de klimaatverandering, risicopreventie en -beheer, en duurzame stedelijke mobiliteit waarbij de voorkeur uitgaat naar energie-efficiëntiemaatregelen en het terugdringen van de uitstoot van broeikasgassen”.

Via deze doelstelling verleent het EFRO-programma 2021-2027 steun voor de aanleg van warmtenetwerken op locaties van groot collectief belang, in aanbouw of renovatie (in de prioritaire ontwikkelingssites van het Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling (GPDO¹)): dit nog weinig ontwikkelde model kan bevorderd worden via financiële steun voor activiteiten waarbij de netwerken gecombineerd worden met installaties met een hoge energieprestatie.

Andere gewestelijke beleidsmaatregelen

Het nieuwe Energie-Klimaatplan 2030 (NEKP-BHG) geeft aan dat de gebouwen de grootste emittent van broeikasgassen zijn en daarbij in zeer hoge mate gebruik maken van fossiele brandstoffen (steenkool, stookolie en aardgas) om te voorzien in het merendeel van de warmtebehoefte (verwarming, sanitair warm water en koken) en dat er bijgevolg sterke maatregelen nodig zijn om de uitstoot van deze installaties terug te dringen, gekoppeld aan maatregelen om energiebesparing aan te moedigen.

---

¹ GPDO 2018: Gewestelijk Plan voor Duurzame Ontwikkeling

<https://perspective.brussels/nl/plannen-reglementen-en-handleidingen/de-strategische-plannen/het-gewestelijk-ontwikkelingsplan-0>

Hoofdstukken “Prioritaire ontwikkelingsites” (zie pp. 44 tot 60): Reyers, De Noordwijk, Josaphat, Heizel, Gevangenissen van Sint-Gillis en Vorst, voormalige NAVO-site, Europese wijk, Zuidwijk, Weststation, Delta-Hermann-Debroux, Kazernes van Elsene – Etterbeek, en universiteitscampus.

Afgezien van deze aanbevelingen stellen de Green Deal voor Europa en de Europese klimaatwet met name als doel dat Europa tegen 2050 klimaatneutraal wordt. Het grote aandeel van SD 2.1 in de begroting (30% van het programma, waarmee het budgettaire de belangrijkste SD is) beantwoordt aan dit erg duidelijke streven. Alleen al de verwarming van (woon- en tertiaire) gebouwen is immers goed voor 61% van de rechtstreekse uitstoot van broeikasgassen in het BHG (cijfers voor 2015). Bovendien blijft het gebruik van fossiele brandstoffen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest dominant, met als grootste gebruiker de woningsector (38% in 2017).

Tegen die achtergrond heeft de Brusselse Hoofdstedelijke Regering zich ertoe verbonden de uitbreiding van warmtenetten op basis van hernieuwbare energie te onderzoeken.

1.2. Beschrijving van de acties van de projectoproep

De projectoproep beoogt steun voor de aanleg van **warmtenetwerken op locaties van groot collectief belang**, in aanbouw of renovatie. De gefinancierde acties kunnen ook betrekking hebben op warmtenetten gekoppeld aan installaties met een hoog energierendement.

Het belang van de bevordering van warmtenetten ligt immers in een geïntegreerde aanpak van de energiedistributie, in zoverre deze gecombineerd wordt met het gebruik van een ambitieuze technologie die op kleinere schaal vaak moeilijker te ontwikkelen is. Via deze investeringen zullen dus de netwerken zelf gefinancierd kunnen worden, maar ook de implementatie van de daaraan gekoppelde oplossingen voor de bevoorrading in hernieuwbare energie of warmtekrachtkoppeling. Voor de ondersteunde projecten moet meer algemeen aangetoond worden dat deze oplossing vanuit vergelijkingsoogpunt zinvol is (en indien mogelijk dat ze gedupliceerd kan worden). De projecten moeten ook berusten op een goede samenwerking met de beheerder van het distributienetwerk en de nutsbedrijven.

De gebruikers van het warmtenet moeten gevestigd zijn in een prioritaire ontwikkelingssite van het GPDO. Enkel de leidingen binnen de prioritaire ontwikkelingssite komen in aanmerking voor de subsidie van EFRO+BHG. De werken voor de eigenlijke installatie (bevoorrading van de netwerken) komen enkel in aanmerking naar rato van de lengte van het netwerk binnen de ontwikkelingssite in verhouding tot de totale lengte van het netwerk. Bovendien zullen de werken aan de eigenlijke installatie enkel subsidieerbaar zijn als de warmtebron van hernieuwbare aard is.

1.3. Welke resultaten worden er verwacht van de projectoproep?

De via deze projectoproep geselecteerde projecten moeten bijdragen tot het bereiken van de streefwaarden van de hieronder vermelde indicatoren (de vooropgestelde streefwaarden moeten behaald worden voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest als geheel).

In zijn kandidatuur dossier moet de kandidaat-operator aantonen hoe en wanneer hij beoogt tot de verwachte resultaten te komen. Die resultaten moeten gedocumenteerd kunnen worden aan de hand van verantwoordingsstukken.

ID	Indicator	Type	Meeteenheid	Tussentijdse waarde (2024)	Streefwaarde (2029)
RCO 20	Nieuw aangelegde en verbeterde leidingen van de stadsverwarmings- en stadskoelingsnetten	Realisatie	km	0	1.76

De definities van de indicatoren zijn beschikbaar in de betreffende indicatorfiches.

1.4. Financieringsmodaliteiten

1.4.1. Subsidieerbare uitgaven

De uitgaven voor het project zullen in aanmerking genomen worden **als ze door de begunstigde daadwerkelijk aangegaan en betaald werden** tussen **1 januari 2021 en 31 december 2029**.

De projecten moeten **voltooid** zijn, m.a.w. **materieel afgewerkt of volledig uitgevoerd zijn**, de begunstigden moeten alle betalingen verricht hebben en de overeenstemmende overheidsbijdrage moet aan de begunstigden betaald zijn tegen uiterlijk **15 februari 2031**.

Een project komt niet in aanmerking voor steun van het EFRO indien het materieel voltooid is of volledig is uitgevoerd voordat de financieringsaanvraag in het kader van het programma (= de kandidatuur) door de begunstigde is ingediend, ongeacht of de begunstigde alle betreffende betalingen al dan niet heeft verricht.

Volgende **investeringsuitgaven** zijn subsidieerbaar:

- De studiekosten;
- De werken voor het installeren van het warmtenet;
- De implementatie van bevoorradingsoplossingen in hernieuwbare energie of warmtekrachtkoppelingen, gekoppeld aan een warmtenet op basis van hernieuwbare energie of een hybride-energieaanbreng (hernieuwbare energie + andere bron(nen)).

Op basis van de totale subsidieerbare investeringskosten wordt een **forfait van 7%** berekend om de **indirecte kosten** te dekken die de personeelskosten van het project dekken, meer bepaald het personeel dat het project uitvoert en coördineert.

Alleen kosten die rechtstreeks verband houden met het project komen in aanmerking. Indirecte kosten zijn daarom niet subsidiabel.

1.4.2. Financiering van het project

De **minimumfinanciering** voor een project (zonder andere cofinancieringen) is vastgesteld op **€ 500.000 subsidie van EFRO+BHG** (forfait van 7 % inbegrepen).

Het totale beschikbare budget voor deze projectoproep (totaal van de subsidies van EFRO+BHG) bedraagt **7.161.768,85 euro** (goed voor 95% van de subsidiabele uitgaven).

Ter aanvulling zijn er in het kader van deze projectoproep bijkomende **publieke cofinancieringen** nodig ten belope van 376.935,20 euro in het totaal. Om dit budgettaire doel te bereiken worden de kandidaat-operatoren dus verzocht cofinanciering *door overheden* aan te brengen ten belope van minstens 5% van de voor cofinanciering in aanmerking komende uitgaven. Een project dat minder dan 5% aanbrengt, zou dus enkel geselecteerd kunnen worden als andere geselecteerde projecten daadwerkelijk zorgen voor bijkomende cofinancieringen van overheidswege.

De publieke cofinancieringen zijn met name elke bijdrage in de financiering van een project die afkomstig is van de begroting van nationale, gewestelijke of lokale overheidsinstanties, de begroting van publiekrechtelijke instellingen of verenigingen van overheidsinstanties of publiekrechtelijke instellingen. Enkel "nationale" (Belgische) cofinancieringen zijn toegestaan. Acties waarvoor een EFRO-financiering gevraagd wordt, mogen **geen andere EU-financiering ontvangen**.

Op te merken valt dat deze cofinanciering kan gebeuren in de vorm van een rechtstreekse tegemoetkoming of een inbreng in natura door een overheidsinstantie.

1.4.3. Staatssteun

Als de uitrusting **niet voor economische doeleinden gebruikt wordt**, ressorteert de subsidie niet onder artikel 107, § 1, van het VWEU en gaat het dus niet om staatssteun.

Als de uitrusting geheel of gedeeltelijk gebruikt wordt **voor economische doeleinden** ressorteert de financiering door de overheid enkel onder de regels voor staatssteun in de mate dat ze de kosten in verband met de economische activiteiten dekt. Als het mogelijk is de kosten en ontvangsten van de economische activiteiten te onderscheiden van de niet-economische kosten en ontvangsten, zijn de Europese regels voor staatssteun van toepassing op het bedrag van de overheidssteun dat de kosten van de niet-economische activiteiten overschrijdt. Er dient daartoe een gescheiden boekhouding gevoerd te worden. Een vrijstelling van de meldingsverplichting die wordt opgelegd in artikel 108, paragraaf 3 van het VWEU, is mogelijk op grond van artikel 46 van de algemene groepsvrijstellingsverordening (AGVV).²

2. Selectieprocedure

Selectiecriteria + orde van belang

Het kandidatuurdossier moet ingediend worden tegen 14.07.2023 via het digitale interactief platform Salesforce.

Er zal een **rangschikking opgemaakt worden** op basis van de technische criteria (rekening houdend met de resultaten van een analyse door deskundigen) en de uitvoeringscriteria. Aan de hand daarvan

---

²Ter informatie: de algemene groepsvrijstellingsverordening ondergaat momenteel wijzigingen. De versie die van kracht is op de dag van ondertekening van de subsidieovereenkomst zal worden toegepast.

zal de directie EFRO dan een selectievoorstel opmaken voor de **Brusselse Hoofdstedelijke Regering** (die optreedt als selectiecomité en beslist over de **projectselectie**, met inbegrip van de subsidiebedragen die aan de begunstigen toegekend worden om de projecten te realiseren).

De selectie is altijd afhankelijk van het bereiken van de doelstellingen voor de betrokken SD. Een deel van de middelen voor de projectoproep zou dus niet toegewezen kunnen worden en opzijgezet worden voor een volgende projectoproep (in het bijzonder om de streefwaarden voor de indicatoren te behalen).

Een kandidatuur kan niet geselecteerd worden als de toegangsvoorwaarden niet vervuld zijn.

Wat betreft de technische en uitvoeringscriteria, komt elk project dat geen **60% van het puntentotaal** behaalt of dat geen **50% van het puntentotaal** per criterium behaalt voor criteria met een waarde van **10 punten of meer**, niet in aanmerking voor selectie en wordt het beschouwd als niet-subsidiabel.

Voor geselecteerde projecten die geen maximumscore behaalden voor de uitvoeringscriteria moeten de aangewezen problemen verholpen worden vóór het sluiten van de financieringsovereenkomst.

- **Toegangsvoorwaarden**

1. Het project beoogt de aanleg van warmtenetwerken op locaties van groot collectief belang, in aanbouw of renovatie, in prioritaire ontwikkelingssites van het GPDO (ja/nee).
2. Het project is gelegen in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (ja/nee).
3. Elke rubriek van het kandidatuur dossier is ingevuld (ja/nee).
4. Het project werd tijdig ingediend (ja/nee).
5. Het project is niet materieel voltooid of niet volledig uitgevoerd op de datum van de indiening van de financieringsaanvraag in het kader van het programma (ja/nee).

- **Technische criteria (65 punten)**

1. **Budget en bijdrage tot de indicatoren, m.a.w. de verhouding van de lengte van het aangelegde warmtenetwerk tot de gevraagde subsidie** (15 punten)
2. **De uitrusting is gelegen op een locatie van groot collectief belang** (10 punten)
3. **Zijn er oplossingen voor de bevoorrading in hernieuwbare energie of warmtekrachtkoppelingen, gekoppeld aan een warmtenet op basis van hernieuwbare energie of een hybride-energieaanbreng (hernieuwbare energie + andere bron(nen))?** Hoe kwalitatief zijn die installaties? Is de gebruikte technologie ambitieus? (8 punten)
4. **Er is aangetoond dat de oplossing voor bevoorrading in (hernieuwbare) energie of warmtekrachtkoppeling en het warmtenet relevant is vanuit vergelijkingsoogpunt** (en indien mogelijk dat ze dupliceerbaar is) (10 punten)
5. **Aandacht voor de milieuduurzaamheid en het toekomstige gebruik van de investering** (12 punten) (energiebesparing dankzij de installatie, duurzaamheid van de

installaties, kringloopstreven, gerecycleerde/recycleerbare materialen, biodiversiteit, ...)

6. **De planning is realistisch en waarborgt dat de uitgaven tegen eind 2029 verricht zullen zijn** en dat de doelstellingen voor de indicatoren bereikt zullen worden (5 points)
7. **De streefwaarden** zijn correct bepaald (5 punten)

De directie EFRO zal de begroting die de kandidaat voorstelt en de gerapporteerde waarden voor de indicatoren kunnen corrigeren na controle door haar technische deskundigen. Bij de vergelijking zullen de eventueel gecorrigeerde bedragen en indicatoren als basis dienen.

- **Uitvoeringscriteria (35 punten)**

De uitvoeringscriteria zijn bedoeld om na te gaan of het project goed beheerd zal worden. Voor elk criterium zal een score toegekend worden volgens de mate waarin een projectvoorstel beantwoordt aan volgende criteria:

1. **Planning en begroting (10 punten)**

Is de planning correct opgesteld? Is ze volledig en voldoende gedetailleerd?

Is de begroting correct opgesteld? Is ze in overeenstemming met de subsidieerbaarheids- en financieringscriteria van het project en de regelgeving inzake staatssteun?

2. **Beheersstructuur, bestuur, competentie en wisselwerking met de partners (12 punten)**

Zal het project goed worden beheerd? Zal (zullen) de kandidaat (kandidaten) over voldoende personeel beschikken en/of een duidelijke organisatiestructuur en/of een relevant en goed georganiseerd samenwerkingsverband om het project goed te beheren en uit te voeren?

Overheidsopdrachten: garandeert de kandidaat dat de wetgeving op de overheidsopdrachten correct toegepast zal worden en/of dat de markt correct geraadpleegd zal worden (met name als de wetgeving op de overheidsopdrachten niet van toepassing is)?

Communicatiestrategie: is de communicatiestrategie aangepast aan het project? Waarborgt de kandidaat dat melding gemaakt zal worden van de Europese en Brusselse steun? Biedt de kandidaat waarborgen wat betreft het bereiken van de doelgroep(en)?

Financiële organisatie: biedt de kandidatuur voldoende waarborgen wat betreft een gepaste financiële opvolging van het project door de kandidaat (kandidaten)?

3. **“Do No significant harm”-principe (5 punten)**

Garandeert het voorstel de naleving van het DNSH-principe?

4. **Gelijke kansen, inclusie en non-discriminatie (3 punten)**

Is er in de projectkeuze, de uitvoering van het project en het gebruik van de infrastructuur rekening gehouden met de aspecten gelijke kansen, inclusie en non-discriminatie?

5. Indicatoren (5 punten)

Zal de realisatie van de indicatoren correct aangetoond en verantwoord worden?

Stemmen de voorgestelde verantwoordingsstukken overeen met de indicatorfiches?

De voorkeur zal uitgaan naar projecten voor volledige renovatie.

De directie EFRO zal de begroting die de kandidaat voorstelt en de gerapporteerde waarden voor de indicatoren kunnen corrigeren na controle door haar technische deskundigen. Bij de vergelijking zullen de eventueel gecorrigeerde bedragen en indicatoren als basis dienen.

3. Begunstigden/dragers van de projecten

De begunstigden zijn:

- Overheden;
- Andere actoren die dergelijke diensten leveren (universiteiten, vzw's of organisaties die opdrachten vervullen voor rekening van overheidsdiensten, ...);
- Ontwikkelaars van locaties van groot collectief belang.

Ter herinnering: de meerderheid van de begunstigden van het warmtenet moeten in een prioritaire ontwikkelingsite van het GPDO wonen.

4. Indiening van de dossiers

Het kandidatuurdossier moet ingediend worden voor 14.07.2023 via het Salesforce-systeem.

5. Na de selectie

Na de beslissing van de regering ontvangen de niet-geselecteerde projectkandidaten een kennisgevingsbrief waarin wordt aangegeven om welke redenen ze niet geselecteerd werden. De geselecteerde projectkandidaten ontvangen een brief die hen meldt dat ze geselecteerd werden.

Voor elk geselecteerd project zal de regering bij besluit beslissen over de toekenning van de subsidie.

Er wordt dan een overeenkomst getekend tussen de projectindieners en het gewest.

Deze overeenkomst verduidelijkt de verbintenissen en verplichtingen van elke partij inzake de inhoud, de agenda, de financiering en de evaluatie van het project. Voor de gehele duur van het project wordt één enkele meerjarenovereenkomst opgesteld.

Het is mogelijk dat er bijkomende informatie gevraagd wordt met het oog op het opstellen van de overeenkomst.

Als een project de verwezenlijking van meerdere acties door verschillende begunstigden betreft, wordt er één overeenkomst ondertekend tussen het gewest en alle begunstigden. In die overeenkomst wordt uit de begunstigden een coördinator en een projectverantwoordelijke aangewezen.

De directie EFRO bereidt de subsidiebesluiten en de overeenkomsten voor.

6. DNSH

Het principe DNSH-principe (“Do No Significant Harm”) houdt in dat geen enkele door Europese fondsen gesteunde investering ernstige afbreuk mag doen aan zes Europese milieudoelstellingen. Deze zes doelstellingen worden bepaald in de Europese verordening betreffende de totstandbrenging van een kader ter bevordering van duurzame beleggingen (EU, 2020/852). Het gaat om:

- de mitigatie van klimaatverandering;
- de adaptatie aan klimaatverandering;
- het duurzaam gebruik en de bescherming van water en mariene hulpbronnen;
- de transitie naar een circulaire economie;
- de preventie en bestrijding van verontreiniging;
- de bescherming en het herstel van de biodiversiteit en ecosystemen.

De toepassing van dit beginsel wordt beschreven in de technische richtsnoeren over de toepassing van het beginsel “geen ernstige afbreuk doen aan” (Mededeling van de Europese Commissie 2021/C 58/01).

Vóór de ondertekening van de overeenkomst zal de directie EFRO aan de hand van deze zes criteria nagaan of het project geen ernstige schade toebrengt aan het milieu.

De dragers van EFRO-projecten verbinden zich ertoe het DNSH-principe in acht te nemen bij de uitvoering van hun project, met name door een DNSH-clausule op te leggen bij overheidsopdrachten.